

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(درس بیست و هفتم: مال و ثروت)

« وَ لَنْبَلُونَكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَ الْجُوعِ وَ نَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَ الْأَنْفُسِ وَ الثَّمَرَاتِ وَ بَشِيرِ الصَّابِرِينَ » (بقره/۱۵۵)

(و قطعاً شما را با چیزی از ترس، گرسنگی، زیان مالی و جانی و کمبود محصولات، آزمایش می کنیم و صابران (در این حوادث و بلاها را) بشارت بده.)

خداوند متعال، همه‌ی انسان‌ها را با اموالشان، آزمایش می کند، اما آزمایش و امتحان همه یکسان نیست. تمام جهان، صحنه آزمایش و تمام مردم حتی پیامبران نیز مورد امتحان قرار می گیرند. باید بدانیم که آزمایش‌های خداوند برای رفع ابهام نیست، بلکه برای شکوفایی استعدادها و پرورش انسان‌ها است.

برای پیروزی در آزمایش‌ها نیاز به توکل و یاد خداوند است و برای مبارزه با کمبودها، نیاز به صبر و پایداری است.

۱- اهمیت مسایل اقتصادی

در اسلام همین بس که موضوع بزرگ‌ترین آیه‌ی در قرآن (سوره بقره آیه ۲۸۲) در همین رابطه است. که به بعضی از پیام‌های آن اشاره می کنیم ؛

- (-): در داد و ستدها، مطالب مربوط به آن با دقت ثبت و ضبط شود.
- (-): و در صورتی که خریدار و فروشنده سواد نوشتن را ندارند شخص دیگری که امین و عادل و به آن اطمینان دارند، بنویسد.
- (-): در گفتن و نوشتن، تقوا و انصاف رعایت شود.

(-): بر نوشته‌ها هم باید دو نفر شاهد باشند. (دوتا مرد و یا دو تا زن و یک مرد).
- احترام به حقوق دیگران

۲- لقب‌های قرآنی به مال و ثروت؛

- مال فضل الهی است: (جمعه/ ۱۰).

- مال زینت است: (کهف/ ۴۶).

- مال وسیله‌ی امتحان و آزمون الهی از انسان است. (بقره/ ۱۵۵).

اسلام در باره مال و ثروت بر محور مسایل اقتصادی سه کلمه دارد: «تولید، توزیع، مصرف». حدیث داریم: در باره مقدار، نوع جنس، ساعت و شرایط تولید و توزیع و مصرف.

۳- رعایت حلال و حرام

امام سجّاد فرمود: (حقّ مال و ثروت آن است که؛ در گرفتن و هزینه کردی نباشد مگر از مال حلال). مال خدا «رَزَقَكُمُ اللَّهُ» را در راه خدا و حقّ، (و طبق قوانین الهی)، مصرف کنیم. (تحف العقول، ص ۲۶۷).

و در آیه دیگر: «لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُم بَيْنَكُم بِالْبَاطِلِ» : (اموال یکدیگر را در میان خود به باطل نخورید). (نساء/ ۲۹).

۴- پرهیز از اسراف

قرآن: «كُلُوا وَ اشْرَبُوا وَ لَا تُسْرِفُوا» (اعراف/ ۳۱)، بخورید و بیاشامید اما اسراف نکنید. گرچه از اموال داری‌های خودت باشد. نمی‌توانی بگویی مال خودم هست و اختیارش را دارم.